

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Esitetyt muutokset ovat hyviä ja pääsääntöisesti lisäävät yhdenvertaisuutta valtakunnallisesti. Nuorten työpajat ovat kuitenkin keskenään hyvin erilaisia ja niitä ei ole jokaisessa kunnassa. Tästä näkökulmasta nuorten yhdenvertaisuus ei toteudu, koska työpajatoiminnan toteuttaminen ei ole kunnalle velvoittavaa ja työpaja oppimisympäristönä ei ole näin ollen kaikille mahdollinen. Työpajan kirjaaminen mahdollisena oppimisympäristönä ja erityisessä tilanteessa on kuitenkin kannatettavaa ja nuoren edun mukainen mahdollisuus.

Työpajatoiminta on Nuorisolain alaista työtä ja vapaaehtoista nuorelle. Työpajan toimijat / etsivä nuorisotyö on tärkeää ottaa mukaan nuorta työpajalle ohjatessa, eikä työpaja voi olla nuorelle pakollista tai sanktioitavaa. Tämä vahvistaa nuoren sitoutumista palveluun ja lisää luottamusta palvelujärjestelmään ja mahdollisuuksien tunnistamista, mikäli hän jatkossa putoaa uudelleen palvelujärjestelmän ulkopuolelle. Oppivelvollisuudesta vastaavan ja työpajan roolitusta kahden kuukauden ajanjakson aikana on hyvä selkeyttää.

Nuori ei ole työpajalla ilman opiskelijastatusta ollessaan oikeutettu opiskelijalle kuuluviin etuuksiin ja palveluihin ja hänet rinnastetaan työpajanuoriin. NEET-nuorille on olemassa etuuksia ja palveluja (esim. NEET-nuorten terveydenhoitaja, työttömyysturva). Tarvitaan tarkennusta nuoren etuuksiin, jotta taataan nuorelle esimerkiksi päivittäin lämmin ateria ja mahdollisuus työpajalle kulkemiseen. Työpajajakso lähtökohtaisesti tukee nuoren tulevia opintoja elämänhallinnan ja tulevaisuuden suunnittelun näkökulmasta, joten kannustus työpajan toimintaan osallistumiseen on tärkeää.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Opiskelijavalintaan liittyen oppivelvollisien ensisijaisuus on hyvä muutos ja tarkennus lainsäädäntöön.

Yleisesti osoittamiseen liittyen tarvitaan tarkennusta siihen, ohjataanko ja osoitetaanko vaativan erityisen tuen tarpeita omaavat opiskelijat heille tarkoituksenmukaisimpaan oppimisympäristöön, jossa opiskelija saa tarvitsemaansa tukea.

TUVA-koulutuksen lisäaikaan liittyen työryhmän toimeksiannossa on maininta lisäajan selkeyttämisestä, mutta lakimuutosehdotuksesta ei löydy tarkempaa ohjeistusta asiasta. Esityksestä ilmenee, että lisäaikaa voidaan myöntää, jotta opiskelija saa 38 viikkoa opintoja suoritettua. Tarvitaan kuitenkin tarkennusta siirtymävaiheeseen ja lisäajan myöntämiseen tilanteeseen, jossa oppivelvollinen opiskelija on jo suorittanut maksimilaajuuden TUVA-opintoja, mutta hänellä ei ole uutta opiskelupaikkaa välittömästi ja hänet ohjataan ja/tai osoitetaan takaisin TUVA-koulutukseen.

Tarkennus koulutuksen järjestäjän velvollisuuteen tarjota kaikkia tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden mukaisia osia tarvittaessa yhteistyössä 7 §:ssä tarkoitettujen tahojen kanssa on kannatettava. Lakitekstistä ei löydy tähän liittyen selkeää kirjausta ja lakiin olisi hyvä kirjata koulutuksen järjestäjän velvollisuus, jotta opiskelijan oikeudet toteutuvat.

TUVA-opinnot ovat jo sellaisenaan oppimisen tukea, jonka vuoksi pelkästään TUVA-opintoihin ei ole perusteltua tarjota erityistä tukea. Toisaalta jos opiskelija tekee TUVA-koulutuksessa yhteisten tutkinnon osien opintoja tai perusopetuksen numeroiden korotuksia, hän saattaa tarvita erityistä tukea. Tarvitaan tarkennuksia siihen, voidaanko TUVA-opintoihin tehdä tarvittaessa erityisen tuen suunnitelma korotuksia varten tai jos opiskelijalla on paljon erityisen tuen tarvetta.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Tarvitaan tarkennus oppimisen tuesta tilanteessa, jossa TUVA-opiskelija tekee ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia. (esim. erityinen tuki yhteisten tutkinnon osien opintoihin).

Silvennoinen Sami
Hyria koulutus Oy